

PROFESORUL MIRCEA BABEȘ LA 70 DE ANI

În viața fiecăruia sunt persoane care îți marchează destinul profesional, iar retroactiv întâlnirile de acest fel le percepi ca reprezentând o cotitură. Așa aș putea descrie și întâlnirea mea cu Mircea Babeș, pe vremea când eram muzeograf la Vaslui, iar el redeschidea cercetările din situl de la Poienești – Măgura/Dealul Teilor. Participarea la săpăturile din acest sit de-a lungul mai multor campanii mi-au oferit posibilitatea de a-l cunoaște mai bine, în condiții de șantier, în calitate de „șef” și coleg. Foarte scrupulos, atent, cu o putere incredibilă de muncă, pasionat de meserie, Mircea Babeș mi s-a dezvăluit a fi o persoană complexă, cu o cultură solidă de specialitate și una vastă ce caracterizează orice intelectual adevărat, dar și cu simțul umorului, cu sensibilitate (uneori repede ascunsă!), care știa să creeze un mediu plăcut pentru colaboratorii mai tineri și dornici de a se specializa în arheologie. Timpul petrecut împreună pe șantier, pe soare, ploaie, vânt, căutând să dezlegăm împreună tainele de la Neolitic la Evul Mediu au dat naștere unei prietenii, consolidate în timp la diferite alte întâlniri științifice sau împreună cu familiile noastre.

Profesorul Mircea Babeș, născut la 13 decembrie 1941, provine dintr-o familie cunoscută de intelectuali (despre care povestește cu multă căldură: tatăl inginer minier, mama profesoară) iar după absolvirea liceului „Dimitrie Cantemir” din București, s-a înscris de la Facultatea de Istorie a Universității București (1959–1964). Ca mulți alți colegi ai săi a avut șansa unor profesori remarcabili (formați în perioada interbelică, personalități ale culturii și vieții noastre științifice), simțindu-se atras mai ales de Ion Nestor, căruia îi păstrează și astăzi respect și considerație. Mediul universitar elevat în care a studiat și s-a format, lecturile

permanente, dorința de cunoaștere l-au plasat printre cei mai promițători tineri din generația sa, astfel că la sfârșitul studiilor a fost angajat la Institutul de Arheologie din București. Aici lucrau mulți din profesorii săi de la Universitate sau și-au găsit refugiul alți profesori prestigioși împinși de tăvălugul comunismului. Și de această dată mediul, alături de calitățile sale profesionale, interesul pentru domeniul arheologiei, cunoașterea mai multor limbi străine (rusă, franceză, germană, engleză) i-au deschis perspective prielnice pentru dezvoltarea profesională, parcurgând toate treptele, de la arheolog stagiar la cercetător științific principal I (1996–2011). În paralel, în intervalul 1996–2007 a activat și ca profesor de arheologie la Universitatea din București. La recomandarea profesorului său Ion Nestor, a devenit bursier Humboldt, sub conducerea profesorului Rolf Hachmann (Saarbrücken, 1971–1972). Teza de doctorat, *Moldova centrală și de nord în sec. II–I î. e. n.*, începută sub conducerea profesorului I. Nestor, a fost încheiată sub auspiciile lui Dumitru Berciu, după moartea prematură a profesorului și mentorului său, de a cărui apreciere s-a bucurat mereu.

Arheolog și istoric pasionat, Mircea Babeș și-a concentrat activitatea mai ales asupra La Tène-ului geto-dac și primelor secole ale erei noi. Studiile sale reflectă interesul pentru problema istoriei dacilor din perioada preromană, istoria și cultura bastarnilor, a dacilor liberi, migrațiile din epoca romană, rituri și ritualuri funerare ș.a. Totodată a acordat o atenție deosebită istoriei arheologiei românești, publicând mai multe studii deosebit de interesante cu privire la acest aspect, în care a valorificat preocupările sale mai vechi sau fructificând două granturi mai recente (unul CNSIS 2006–2008, altul internațional AREA 2005–2008). În ultimii ani a fost implicat în grantul ARCHEOMET, în colaborare cu colegii de la IFIN realizând studii cu privire la tezaurul monetar de la Vârteju (Cârlomănești) sau organizând colocviile din 2008 și 2010. Calitățile deosebite de cercetător ale profesorului Mircea Babeș, valoarea publicațiilor sale și aprecierea de care se bucură pe plan național și internațional este reflectată de diferite onoruri și distincții pe care le-a primit de-a lungul timpului: membru corespondent al Institutului Arheologic German (1991), membru al Consiliului Permanent și al Comitetului Executiv al Uniunii Internaționale de Științe Pre- și Protoistorice, redactor șef al revistei *SCIVA* (până în 2009 inclusiv, actualmente membru în Colegiul de redacție), membru al Comisiei Naționale de Arheologie (până în 2007 inclusiv), membru al Consiliului Științific al anuarului *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission* (Frankfurt/Main), președinte de onoare al Clubului Humboldt din România, membru de Onoare al Institutului de Arheologie din Iași (martie 2007), membru de onoare al Institutului de Arheologie, cu Muzeul, al Academiei Bulgare, Sofia, (martie 2007), membru de onoare al Institutului de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române (aprilie 2009) ș. a.

În ceea ce privește săpăturile arheologice, a efectuat cercetări sistematice în mai multe situri: Fântânele, jud. Teleorman (1965), Romula, jud. Olt (1965–1970), Ghelăiești, jud. Neamț (1968 și 1969), Borosești, jud. Iași (1968–1978), Enisala, jud. Tulcea (1968–1969), Cârlomănești, jud. Buzău (1967–1981 și 2000–2010), Poienești, jud. Vaslui (1979–2000), Zimnicea, jud. Giurgiu (2000–2004, coordonare săpături preventive 2007–2009).

Activitatea sa științifică cuprinde numeroase studii, articole, cărți, recenzii, ca și comunicări la simpozioane naționale și internaționale, care subliniază personalitatea științifică a profesorului, exigența sa, documentarea vastă, tratarea profundă a subiectelor abordate. Din aceste motive, participările sale la manifestările științifice internaționale au fost apreciate, la fel și calitatea sa de intelectual rafinat (Berlin: 1970, 1979, 1994, 1998, 2000, 2003, 2004; Mainz, 1988; Leipzig: 1996, 2000; Saarbrücken, 1997; Marburg/Lahn: 1981 1998; Frankfurt/Main: 1970, 1980; Dresda, 1973; Halle: 1973, 1998; Schwerin, 1973; Potsdam, 1983; Xanthi, 1984; Chișinău, 1990; Bratislava, 1991; Roma, 1993, 2007; Atena, 1996; Sofia, 1977 și 2005; Klagenfurt, 1999; Viena, 2001; Praga, 2006; Liège, 2001; Budapesta: 2001, 2005; Göteborg și Stockholm, 2004; Cork, 2005; Tomar, 2005; Durham, Lisabona 2006; Freiburg, 2007; Coimbra, 2008; ș.a.).

Între cărțile publicate subliniem în primul rând volumul *Die Poienești-Lukaševka-Kultur. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte im Raum östlich der Karpaten in den letzten Jahrhunderten vor Christi Geburt* (Bonn, 1993), distins cu Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române, sinteză valoroasă prin care a fost pusă în valoare o parte din istoria comunităților bastarne în spațiul răsăritean geto-dac. A contribuit cu mai multe voci la *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, la care se adugă părțile redactate la *Tratatul de Istoria Românilor*, vol. I, 2001 (p. 501–531, 725–727, 745–762, 797–802), ca și în ediția a 2-a revăzută (ed. M. Petrescu-Dîmbovița, A. Vulpe), apărută în 2010 la Ed. Enciclopedică București, (p. 517–550, 757–759, 776–795, 805–808, 845–850).

S-a implicat și în editarea mai multor volume. Astfel, pentru volumul al patrulea din operele lui Alexandru Odobescu (1976) la care a realizat și un amplu studiu introductiv, a primit premiul „Perpessicius”, din partea Muzeului Literaturii Române pentru cea mai bună ediție critică a anului. A realizat o Prefață și Note

la volumul M. Oppermann, *Tracii între arcul carpatic și Marea Egee*, 1988; împreună cu Alexandru Avram a editat un volum dedicat lui Petre Alexandrescu, *Civilisation grecque et cultures antiques périphériques. Hommage à Petre Alexandrescu à son 70e anniversaire*, București, 2000. Recent a editat împreună cu Marc-Antoine Kaeser volumul *Archaeologists without Boundaries : Towards a History of International Archaeological Congresses (1866–2006)*, (UISPP, Proceedings of the XV World Congress – Lisbon, 4–9 September, 2006, vol. 46, Session C75), BAR International Series 2046, Oxford, 2009.

A organizat singur sau în colaborare două expoziții cu privire la descoperirile de la Poienești-Măgura/Dealul Teilor la Muzeul Județean Vaslui și a participat cu materiale originale la expoziția internațională *AREA: The Making of the European Archaeology* (2008, București). A fost solicitat pentru expertizarea pieselor de aur dacice recuperate de pe piețele de antichități europene.

Acestea sunt doar câteva din activitățile în care a fost implicat de-a lungul timpului. Nu trebuie să trecem cu vederea activitatea sa de profesor, pentru care are cu adevărat talent (ca pentru multe alte domenii menționate aici pe scurt!), pe care a desfășurat-o cu mare plăcere atât pe șantierele arheologice, cât și la Facultatea de Istorie din București. Idealul său a fost acela de a reda strălucire, prestigiu locului unde s-a format ca specialist, loc aureolat de memoria atâtor profesori remarcabili. În acest sens a organizat cu tenacitatea și seriozitatea care îl caracterizează biblioteca Seminarului „Vasile Pârvan”, oferind celor interesați posibilitatea documentării și implicând facultatea și seminarul în activități și proiecte internaționale. Munca și talentul de profesor este ilustrat și de activitatea de conducător de doctorat, mai mulți tineri beneficiind de coordonarea sa și de stabilirea unor relații cu instituții internaționale corespunzătoare.

Cu ocazia acestui moment aniversar îi dorim din toată inima sănătate profesorului, colegului și prietenului Mircea Babeș, putere de muncă pentru încheierea cu succes a proiectelor la care lucrează, să se bucure din plin alături de cei dragi de fiecare clipă în următorii ani, pe care îi dorim cât mai mulți!

CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI